

EDUCACIÓ PER A LA SOSTENIBILITAT COMPETÈNCIES EN LA FORMACIÓ DE MESTRES UNIVERSITAT DE BARCELONA

***Grup de Recerca: “Formació del Professorat en
Educació per a la Sostenibilitat (GR:FPES)”***

INTRODUCCIÓ

- **Les titulacions dels nous graus adaptats a l'Espai Europeu d'Educació Superior han de reflectir uns valors mínims de la professió que contextualitzen les competències transversals**
- **La competència 121408 TRANS 9 de la UB es planteja pel conjunt del títols com SOSTENIBILITAT. Capacitat de valorar l'impacte social i mediambiental d'actuacions en el seu àmbit i la capacitat de manifestar visions integrades i sistèmiques.**

COMPETÈNCIES

- **Les competències mobilitzen l'aplicació dels coneixements, habilitats i actituds en la resolució de problemes en contextos diferents.**
- **El desenvolupament de les competències exigeix:**
 - **Una pràctica concreta**
 - **La seqüència dels continguts, des del més simple i concret fins el més complex.**

OBJECTIUS

- **Identificar prioritats de competències en Educació pel Desenvolupament Sostenible i promoure prioritats temàtiques en els graus de Mestre.**
- **Promoure l'opinió fonamentada, crítica dels problemes ambientals i la seva relació amb la salut i l'economia.**

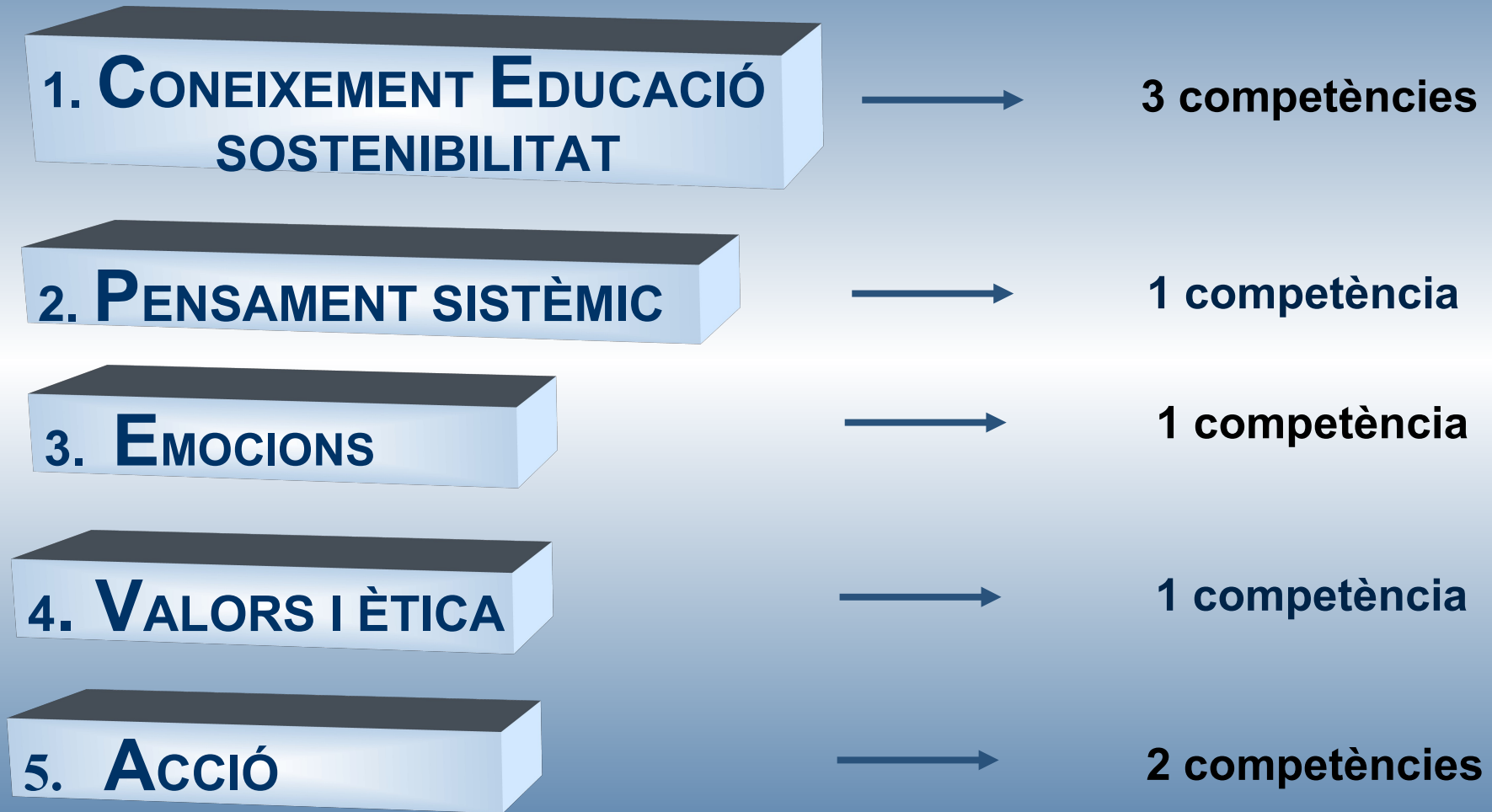
OBJECTIUS

- **Treballar els aspectes adients en les diferents etapes del currículum obligatori.**
- **Promoure una actuació responsable**
- **Potenciar accions de prevenció i bones pràctiques que preservin el medi, conduents a un desenvolupament sostenible.**

METODOLOGIA

- REUNIONS PERIÒDIQUES DE TREBALL DEL **GR:FPES**
- ANÀLISI DE DOCUMENTS DE COMPETÈNCIES EN EDUCACIÓ PER A LA SOSTENIBILITAT (1, 2, 3, 4, 5) I SELECCIÓ INDEPENDENT D'UN MÀXIM DE CINC COMPETÈNCIES EN CADA ÀMBIT (3)
- TRIANGULACIÓ DELS RESULTATS
- DISSENY D'INDICADORS COMPETENCIALS
- MOSTRA: PROFESSORS DEL **GR:FPES**, ESTUDIANTS, PROFESSORAT DE DIVERSES ÀREES

DOMINIS I NOMBRE DE COMPETÈNCIES CONSIDERADES

COMPETÈNCIES EDS

**INDICADORS
COMPETENCIALS**

**MÈTODES
D'AVALUACIÓ**

**ESCALA
D'APRECIACIÓ**

ACTIVITATS

INDICADORS EDS

- **La informació de l'adquisició de competències en educació per a la sostenibilitat ha de respondre a una informació precisa, fiable i que es pugui posar al dia regularment**
- **Els indicadors permetran un seguiment dels objectius i de les accions, així com de les dificultats trobades.**

1.1 CONEIXEMENT EDUCACIÓ SOSTENIBILITAT

- El mestre és capaç d'adquirir coneixement rellevant sobre els reptes i problemes del DS

INDICADORS

- Té els conceptes claus de DS i EDS
- Utilitza una base teòrica per al desenvolupament de unitats didàctiques
- Incrementa el nombre de referències de fonts de coneixement relatives al DS i EDS
- Utilitza dades científiques i tècniques disponibles
- Distingeix entre coneixement factual i opinió

1.1 CONEIXEMENT. MÈTODES AVALUACIÓ

- Proves escrites
- Fòrums
- Selecció i presentació de textos
- Anàlisi i comparació de informacions de diferents autors relativa a la ES
- Presentació de taules, gràfics, imatges i documents
- Fonts de coneixement reverenciades
- Comparació de documents, visuals o escrits analitzant les opinions i les evidències.

1.2 CONEIXEMENT EDUCACIÓ SOSTENIBILITAT

- El mestre és capaç de seleccionar les metes educatives pel DS, tenint en compte l'etapa de desenvolupament i el coneixement previ dels alumnes, i la diversitat entre el grup d'estudiants

INDICADORS

- Capaç de seleccionar els objectius, continguts conceptuals, procediments i actituds i les competències en EDS dels seus alumnes
- Increment del plantejament d'activitats per realitzar a l'escola relacionades amb DS.

1.2 CONEIXEMENT. MÈTODES AVALUACIÓ

- Increment del nombre d'activitats per realitzar a l'escola en relació a la ES
- Dossier de classe, desenvolupant activitats de ES.
- Capacitat de síntesi i capacitat crítica. Nivell de comprensió
- Aplicació en la Unitat didàctica

1.3 CONEIXEMENT EDUCACIÓ SOSTENIBILITAT

- El mestre adquireix aprenentatge suficient dels problemes rellevants de DS per tal de contribuir a la construcció d'un currículum que integri el DS dintre del conjunt del currículum escolar

INDICADORS

- El mestre es capaç d'integrar els conceptes claus del DS en la construcció del currículum escolar
- Inclusió de les competències transversals de ES al llarg del curs en el Coneixement del Medi
- Augment del nombre de UD elaborades pels estudiants en relació a temes de sostenibilitat
- Augment del nombre de sortides relacionades amb espais o temes d'educació per a la sostenibilitat.

1.3 CONEIXEMENT. MÈTODES AVALUACIÓ

- Presència de ES en el treball per projectes.
- Recerca autònoma o guiada de informació.
- Presència en la programació de visites o sortides amb potenciació de la ES
- Increment de referències relatives a web de ES
- Increment de referències de centres d'educació ambiental i de desenvolupament sostenible.
- Comprensió de les situacions problemàtiques

2. PENSAMENT SISTÈMIC

- El mestre ajuda als estudiants a confrontar i apreciar la diversitat (biològica, social i cultural), i a considerar-se a ells mateixos com oportunitats per ampliar les opcions de canvi i desenvolupament

INDICADORS

- Increment del nombre de vegades que els estudiants mostren interès per comentar notícies aparegudes en els mitjans de comunicació relacionades amb el DS
- Increment dels debats interns a la classe relatius a temes de EDS
- Cerca d'activitats amb els procediments científics adients perquè l'alumnat pugui apreciar la diversitat biològica, natural, social, cultural.

2 PENSAMENT SISTÈMIC. MÈTODES AVALUACIÓ

- Presentació dels resultats de les cerques d'informació.
- Promoure i facilitar dins les activitats debats per fomentar que els alumnes siguin conscients i valorin que poden canviar i ajudar a canviar comportaments i valors sobre aspectes de la sostenibilitat.
- Incloure dins les activitats sortides didàctiques per observar i valorar la diversitat biològica, paisatgística, social, cultural en entorns naturals propers.

3. EMOCIONS

- Els mestres tenen la motivació i les habilitats per fomentar-la en l'equip escolar i per crear suports per l' EDS fora de l'escola.

INDICADORS

- Promou i propicia debats i activitats a l'escola per a l'alumnat
- Es té en compte les condicions del medi ambient , el desenvolupament econòmic i social a nivell local i regional.
- Cerca col·laboracions al barri per les activitats escolars i extraescolars sobre aquests temes.

3 EMOCIONS. MÈTODES AVALUACIÓ

- Capacitat del mestre per promoure i coordinar debats
- Capacitat d'elaboració de qüestionaris
- Capacitat de preparació i desenvolupament d'entrevistes personals

4. VALORS I ÈTICA

- Ajudar als estudiants a desenvolupar pensaments crítics al voltant del desenvolupament sostenible.

INDICADORS

- Pren consciència de la dependència de la vida respecte el medi ambient.
- Utilitza productes amb un impacte reduït en el medi ambient, abans que altres productes de la mateixa categoria.
- Facilita lectures i activitats d'aula per promoure un pensament crític d'aquestes temes
- Promou debats i activitats a l'aula, a l'escola, o al barri de temes de educació sostenibilitat

4. VALORS I ÈTICA. MÈTODES AVALUACIÓ

- Increment de lectures o materials multimedia seleccionats
- Facilita i propicia la participació de tot l'alumnat en els debats i diàlegs sobre aquests temes.
- Comparació del consum de productes habituals personals o en el centre escolar en diferents períodes escolars.

5.1. ACCIÓ

- Ser capaç de reflexionar críticament al voltant del propi estil de vida i les pròpies eleccions.

INDICADORS

- És capaç de reconèixer i ser crític amb eleccions pròpies potser no del tot concordants amb un desenvolupament sostenible en treballs o debats a l'escola
- Ser capaç d'explicar la pròpia posició i tenir consciència cívica
- Saber que el DS demana responsabilitat individual i social
- Promou dins l'escola i el seu entorn accions i comportaments acords amb el desenvolupament sostenible

5.1. ACCIÓ. MÈTODES AVALUACIÓ

- Recollida selectiva dels residus
- Disminució consum elèctric, aigua, paper
- Utilització raonable dels mitjans de transport públics i privats
- Us raonable dels recursos

5.2 ACCIÓ

- Definir els punts rellevants (per als estudiants, la societat i el currículum) de les accions vers el Desenvolupament sostenible

INDICADORS

- Promou i participa dins l'escola i la societat en accions i comportaments acords amb el desenvolupament sostenible
- Disposició per canviar algun hàbit o rutina relacionat amb el medi ambient mitjançant proposta d'actuacions
- Es té en compte les avantatges o càrregues que poden resultar de l'acció o de la falta d'acció.
- Disminució de la utilització del transport privat
- Augment de la classificació de residus en el campus, centre docent, laboratoris, menjadors
- Disminució consum elèctric, aigua
- Utilització de productes amb etiqueta ecològica

5.2. ACCIÓ. MÈTODES AVALUACIÓ

Millores introduïdes de:

- Salut ambiental
- Alimentació saludable
- Estils de vida
- Educació pel consum
- Seguretat

- Pretén obtenir informació dels indicadors de les competències, de la planificació de les accions, dels elements del context, de les dificultats trobades.
- Potenciar indicadors operacionals qualitius
- Elecció d'escala qualitatives de
 - Dos nivells SI/NO
 - Tres nivells Desfavorable, indiferent, favorable
 - Cinc nivells No es tracta, insuficientment tractat, mitjanament tractat, satisfactori, molt satisfactori
- Tots els indicadors no són operacionals de la mateixa forma, per alguns l'avaluació es pot presentar difícil i caldrà precisar-la.

CONCLUSIONS

Com a formadors de formadors considerem que:

- L'educació pel desenvolupament sostenible es un repte per a la societat i es necessita l'adquisició d'una consciència general i hàbits des de les primeres etapes escolars.
- El sistema educatiu té una funció rellevant vers les noves generacions i la seva formació i sensibilització respecte el desenvolupament sostenible.
- Seguir desenvolupant l'educació ambiental i l'educació per a la sostenibilitat en els currículums de les titulacions de mestre.

CONCLUSIONS

És necessari conscienciar de la importància de les mesures i actituds personals, com a eina fonamental per aconseguir una mentalització enfront el desenvolupament sostenible

CONCLUSIONS

- En un domini tant complex com l'Educació per a la Sostenibilitat, en que entren en joc la relació entre el medi natural, social, cultural, l'economia, la salut, i les incerteses científiques són nombroses, el desenvolupament de coneixement i d'actuació s'han de potenciar a través de la recerca, l'experiència, la formació i la informació.

CONCLUSIONS

- Queda molta feina per a fer...

FONTS DE CONEIXEMENT

- (1) Decret 142/2007 de 26 de juny. DOGC 4915 29/06/2007
- (2) Graells, J. Algunes reflexions sobre competències bàsiques. 5e Jornada d'ensenyament de les matemàtiques. Organitzada per FEEMCAT, XEIX i SCM. 20 setembre 2008
- (3) <http://www.csct-project.org/>
- (4) www.oecd.org/edu/statistics/deseco
- (5) www.unesco.org/education/desd